

Phần mềm mã nguồn mở - con dao hai lưỡi

Cách đây không lâu, Việt Nam gia nhập Công ước Bern bảo vệ bản quyền của các sản phẩm trí tuệ. Ngay lập tức, chính phủ yêu cầu các cơ quan, doanh nghiệp chuyển qua sử dụng phần mềm mã nguồn mở (Open Source - PMMNM) để tiết kiệm chi phí. Tuy vậy, PMMNM cho tới nay vẫn bị đánh giá là con dao hai lưỡi. Đó cũng là lý do tại sao các hãng sản xuất máy tính, thà chấp nhận bỏ tiền mua hệ điều hành Microsoft Windows còn hơn sử dụng các hệ điều hành nguồn mở miễn phí như Hacao hay Ubuntu.

Có quá nhiều lợi ích của những PMMNM mà những người kêu gọi sử dụng đưa ra. Bên cạnh tiêu chí chi phí sử dụng gần như bằng 0, một lợi thế của các PMMNM là không cần cấu hình cao để sử dụng. Theo các chuyên gia, PMMNM mới nhất có thể chạy trên các máy tính cấu hình cực yếu, thậm chí những dòng máy tính Pentium II, III ổ cứng 6GB vẫn có thể biến thành các máy chủ hoạt động 24/24 nhờ hệ điều hành Ubuntu một cách hiệu quả - điều mà những phần mềm thu phí khác không bao giờ có thể làm được. Ngoài ra, PMMNM có một lợi thế khi có thể đáp ứng được nhu cầu của nhiều người sử dụng khác nhau bởi một code ban đầu có thể được “chế biến” ra muôn vàn phần mềm với những tính năng riêng biệt.

Tại Việt Nam, PMMNM cũng đã được đầu tư khá quy mô và nhận được nhiều sự quan tâm từ các cơ quan có liên quan. Bên cạnh hệ điều hành mã nguồn mở nhân Linux là Hacao được nhiều tạp chí công nghệ hỗ trợ đưa tin, các phần mềm mã nguồn mở khác như NukeViet, Unikey, PHP-Nuke,... hiện tại đang được dùng khá phổ biến đến mức không có những công cụ cùng loại từ nước ngoài có thể thay thế chúng tại Việt Nam.

Hạn chế tính năng

Hiện tại, ở Việt Nam, theo đánh giá của Liên minh phần mềm doanh nghiệp BSA và công ty Dữ liệu Quốc tế IDC thì tỉ lệ vi phạm bản quyền PM còn ở mức khá cao, khoảng 85%. Mặc dù, các PMMNM là hoàn toàn miễn phí nhưng vì sao vẫn có rất nhiều người chấp nhận vi phạm bản quyền hơn là sử dụng các PMMNM?

Theo giới chuyên môn, các PMMNM nói chung vẫn còn kém xa về chất lượng so với các PM có thu phí. Chẳng hạn những PM trong ngành dầu khí tại Việt Nam có cái lên tới 10.000 đô la và hiện nay vẫn chưa có PM miễn phí nào có thể sánh kịp. Riêng phần mềm office của Windows thì đã có vô số những sản phẩm cạnh tranh với nó như OpenOffice, Google Docs, Zoho,... nhưng thực tế tại Việt Nam, gần như không ai sử dụng các phần mềm này vì chúng còn thiếu nhiều tính năng so với bản của Microsoft.

Thiếu sáng tạo

Điểm hạn chế thứ hai của PMMNM là thiếu tính sáng tạo. 100% các phiên bản của những PM này thường chỉ có một nhiệm vụ duy nhất là bắt chước y chang các tính năng của bản nâng cấp các PM thu phí. Điển hình nhất là Ubuntu với Mac và Windows. Khi Windows và Mac phát triển một loạt các tính năng giao diện mới thì Ubuntu cũng xây dựng bổ sung các tính năng đó. Một vài chuyên gia cho rằng, nếu thực sự những PMMNM giành được thị phần lớn, nó sẽ vấp phải một rào cản cực lớn đó là bản quyền

– vì tất cả những nội dung của các phần mềm này đều là sao chép lại các phần mềm bản quyền. Bởi vì lý do đó, theo đánh giá của cộng đồng mạng, khá nhiều người đã chán nản quay lại dùng các PM trả phí (đã crack) vì tính năng của chúng được cập nhật thường xuyên hơn.

Bảo mật không bảo đảm

Mặc dù được quảng cáo là có độ bảo mật tốt nhưng không ai dám khẳng định những PMNM là an toàn. Nếu như với Windows hay Apple, những sản phẩm của họ do các lập trình viên giỏi nhất trên thế giới sáng tạo ra thì các PMNM lại do một nhóm các lập trình viên đủ mọi trình độ từ khắp nơi trên thế giới xây dựng nên. Nhiều người thường có sự nhầm lẫn về độ bảo mật của các PM và không phải PM ít bị tấn công, ít lỗ hổng là an toàn.

Báo chí thường xuyên phanh phui các lỗ hổng của trình duyệt web Internet Explorer trong hệ điều hành Windows và chê rằng hệ điều hành này có nhiều lỗi và kém an toàn hơn so trình duyệt web Safari trong hệ điều hành Macintosh của hãng Apple. Tuy thế, theo đánh giá của các chuyên gia, Internet Explorer là trình duyệt web an toàn nhất so với các trình duyệt khác, nhưng nó bị tấn công nhiều vì được sử dụng nhiều trên thế giới. Safari thậm chí còn “dính” rất nhiều lỗi bảo mật hơn cả Internet Explorer nhưng lại ít bị hacker tấn công, đơn giản vì hệ điều hành Macintosh chiếm một tỷ trọng quá nhỏ trên thế giới.

Điều này cũng tương tự với các hệ điều hành mã nguồn mở và dễ bị tấn công hơn rất nhiều lần vì code thiết kế được cung cấp sẵn trên mạng. Nếu như một PMNM có thể do nhiều người thiết kế nhưng đến lúc nó bị tấn công thì lại không có ai đứng ra chịu trách nhiệm. Không những thế, các phiên bản những hệ điều hành dạng này khá nhiều và phức tạp nên người dùng đôi khi sẽ không biết họ đang dùng sản phẩm nào. Đó cũng là lý do, tại sao các hãng sản xuất máy tính, thà chấp nhận bỏ tiền mua hệ điều hành Microsoft Windows còn hơn sử dụng các hệ điều hành nguồn mở miễn phí như Hacao hay Ubuntu.

Mã nguồn mở sẽ... hết mở

Các PMMNM hiện tại là miễn phí nhưng trong tương lai các chuyên gia cho rằng, chúng sẽ hết miễn phí. Các code thiết kế ban đầu của các PM ban đầu được cung cấp miễn phí trên mạng, nhưng khá nhiều công ty đã đi theo hướng sử dụng các code này để biến chúng thành sản phẩm của riêng mình. Công ty Mozilla bỏ tiền thuê nhân viên phát triển trình duyệt web mã nguồn mở Firefox và cung cấp miễn phí trên mạng. Nếu miễn phí thì tiền đâu để Mozilla trả lương cho nhân viên? Theo thông cáo báo chí, năm 2009, Firefox kiếm được gần 100 triệu đô là nhờ việc tích hợp các công cụ search vào bên trong nó. Hiện tại, Hoa Kỳ đang dự định đánh thuế công ty này vì mục đích phi lợi nhuận ban đầu của Firefox đã không còn nữa.

Google với các dự án Google Chromium và Android cũng được quảng bá là hoàn toàn miễn phí nhưng nhiều chuyên gia không tin vào việc này. Kho ứng dụng cho Android mà Google đang nắm giữ và thu phí giúp mang lại cho hãng này một khoản tiền không nhỏ từ cái danh hiệu “miễn phí” của Android. Với trình duyệt web Google Chrome miễn phí, hãng Google đang đi một bước xa hơn trong việc đóng cửa các hệ điều hành mã nguồn mở bằng việc tăng cường sự phát triển của công cụ tìm kiếm Google Search (và thu lại lợi nhuận từ quảng cáo). Hay với hệ điều hành Google Chromium, hãng này sẽ góp phần xóa bỏ việc crack các phần mềm nhưng đồng thời lại có thể hưởng lợi từ việc bán phần mềm của các ty khác thông qua website của mình.

Các PMMNM, muốn phát triển tốt, phải có một tổ chức đầu tư nghiên cứu chuyên sâu. Và một khi đã dày công nghiên cứu, phát triển thì chẳng ai chấp nhận cho không chất xám và công sức của chính mình. Những PMMNM tốt nhất, sau này, theo các chuyên gia, sẽ... “đóng” lại.

Kim Quyên

TaiLieuTuoiv.com